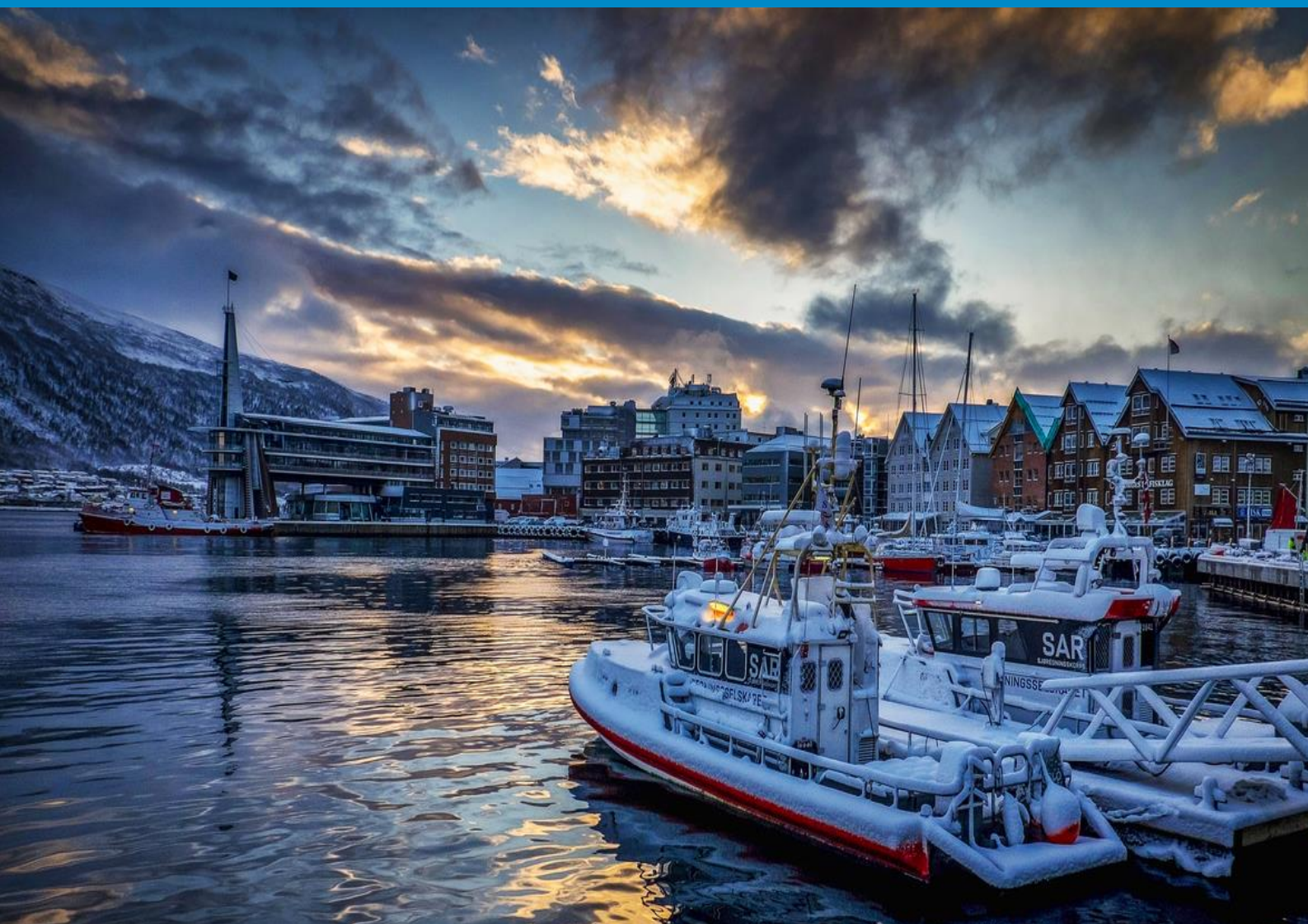

Senter for
hav og Arktis

Mars 2020

Årsrapport for 2019

Innhold

1	Innledning fra direktøren	1
2	Budsjett og nøkkeltall	2
3	Mål og aktiviteter i 2019	3
3.1	Gi analyser om bærekraftig blå økonomi til myndigheter og næringsliv	3
3.2	Skape dialog og samarbeid	4
3.3	Formidle kunnskap	5
3.4	Kapasitetsbygging og styrking av økonomiske rammer	7

Senterets ansatte. Fra venstre, bakerste rad: Anne Katrine Normann, Jan-Gunnar Winther, Edel O. Elvevoll. Fra venstre, fremderste rad: Therese Rist og Ida Soltvedt

1 Innledning fra direktøren

Senter for hav og Arktis har hatt et spennende og hektisk år. I 2019 gjennomførte vi en av senterets største satsinger så langt, debattturneen «Kystpuls», som ble godt mottatt langs hele norskekysten. Andre høydepunkt fra året som gikk, er lansering av rapportene fra prosjektet «Bærekraftig blå økonomi i nord», og vårt arbeid med Blue Paper 14, en studie under Erna Solbergs høynivåpanel for en bærekraftig havøkonomi. I tillegg har året gått med til relasjonsbygging og etablering av konkrete samarbeid med næringslivsaktører og academia. Vi har fått tre nyansatte, og jobber stadig med å synliggjøre senteret og våre faglige problemstillinger. Vi opplever stor interesse for senterets mandat og kunnskapen vi har skaffet til veie så langt. Oppsummert vil jeg si at 2019 har vært et viktig år i senterets utvikling, med høy aktivitet til tross for begrensede midler og kapasitet.

Vi har løst oppdraget på en god måte og nådd målene. Nå ser vi fram til fortsettelsen og aktivitetene vi skal gjennomføre i 2020.

Jan-Gunnar Winther
direktør

2 Regnskap og nøkkeltall

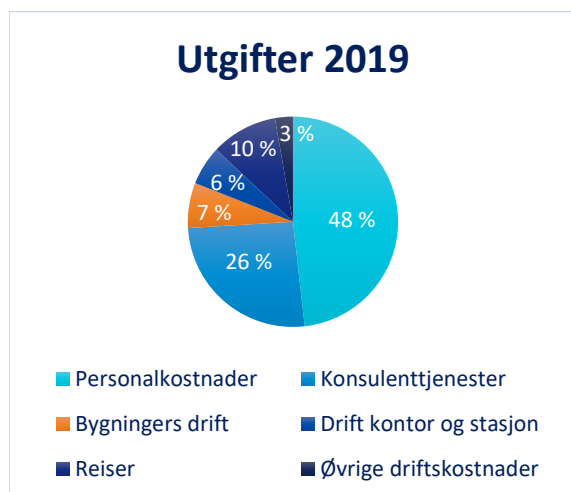
Tabell 1

Senter for hav og Arktis (avdelingsregnskap under Nofima AS)	
Resultat	2019
Inntektsføring bruk av NFD-tilskudd	5 593
Andre inntekter	2 570
Sum inntekter	8 163
Personalkostnader	3 936
Konsulenttjenester	2 109
Bygningers drift	567
Drift kontor og stasjon	492
Reiser	835
Øvrige driftskostnader	225
Sum kostnader	8 163

Figur 1

Figur 2

Regnskapet for 2019 framgår av tabell 1 og figurene 1 og 2. Inntektene kommer fra det offentlige gjennom bevilgningen fra NFD (ca. 2/3) og fra private kilder (ca. 1/3), hvor REV Ocean er den største. Omtrent halvparten av kostnadene er knyttet til lønnskostnader. Posten konsulenttjenester gjelder ekstern bistand ved utarbeidelse av rapportene «Sustainable Blue Economy in the Norwegian Arctic: Part 1: Status and Part 2: Foresight for 2030 and 2050» (DnV GL), oppstart av rapportarbeid om sameksistens og bærekraft (Menon Economics og SINTEF Ocean) og grafiske tjenester (Tank). Hovedtyngden av reisekostnadene er knyttet til gjennomføring av Kystpuls. Bygningers drift, kontor og stasjon gjelder leieforholdet i Framsenteret.

3 Mål og aktiviteter i 2019

Senter for hav og Arktisk skal sammenstille, analysere og formidle kunnskap om blå økonomi i nord, og hvordan denne påvirkes av globale og regionale endringsprosesser. Resultatene skal gjøres tilgjengelige for et nasjonalt og internasjonalt publikum, og bidra til en helhetlig diskusjon om de utfordringer og muligheter vi står ovenfor. I tråd med vårt mandat, tilskuddsbrev og føringene som er oppført der, har senteret levert på følgende mål i 2019:

- Gi analyser om bærekraftig blå økonomi til myndigheter og næringsliv
- Skape dialog og samarbeid
- Formidle kunnskap
- Kapasitetsbygging og styrking av økonomiske rammer

3.1 Gi analyser om bærekraftig blå økonomi til myndigheter og næringsliv

Gjennom fagrapporter har senteret i 2019 presentert ny kunnskap om status, utviklingstrekk, flaskehals og synergier for den blå økonomien i nord. Funn fra rapportene er overlevert myndigheter og næringsliv, og spilt inn i internasjonale prosesser. I tillegg har senteret startet opp flere nye prosjekter.

Første prosjekt ferdigstilt

I 2019 fullførte senteret sitt første fagprosjekt, «Bærekraftig blå økonomi i nord». Prosjektets formål har vært å kartlegge status for Nord-Norges havnæringer målt opp mot FNs bærekraftsmål, og å

vurdere utfordringer og muligheter for framtidig verdiskaping. En [statusrapport](#) og en [framtidsstudie](#) ble utarbeidet som del av prosjektet. Førstnevnte ble lansert og overrakt statsminister Erna Solberg 3. april under konferansen High North Dialogue. Sistnevnte ble lansert 17. juni på Litteraturhuset i Oslo med næringsministeren som mottager.

Rapportene løfter fram utfordringer knyttet til mangelfulle søk- og redningskapasiteter og transportsystemer i nord, så vel som behov for styrket utdanningstilbud og kvalifisert arbeidskraft i havnæringene. Flere investeringsområder for norsk del av Arktis anbefales også. Blant dem fiskeriforvaltning, bærekraftig akvakultur, fornybar energi, utslippsfri transport, digital infrastruktur, kompetansebygging, og søk og redning. Funn fra begge rapportene fikk bred omtale i pressen i forbindelse med lansering.

Ny satsing på havplast

27. februar inngikk senteret en samarbeidsavtale med REV Ocean. Gjennom avtalen skal senteret utvikle løsninger knyttet til plastforsøpling i arktiske havområder. Avtalen innebærer også en årlig overføring fra REV Ocean til senteret på 1,5 millioner kroner per år over fire år. Midlene for 2019 er brukt til å ansette en prosjektleder, og til å utvikle og planlegge den nye satsingen. På slutten av året startet senteret prosjektet «Trygt i havn – fra plastavfall til ressurs», som skal finne forebyggende tiltak mot havplast, og bringe sammen aktører fra myndighetssiden og næringslivet som kan bidra til å redusere plastforsøpling.

Sammen om sameksistens

I mai lyse senteret ut fagprosjektet «Sameksistens i havet og bærekraftig blå utvikling». Menon Economics og SINTEF Ocean vant anbudet, og begynte arbeidet høsten 2019. Prosjektet skal kartlegge sameksistens blant havnæringene, presentere framtidsscenarier, og gi råd om hvordan bedre sameksistens og synergier kan oppnås. I tillegg skal prosjektet vurdere hvordan en felles forståelse av bærekraftsbegrepet kan støtte opp om vellykket sameksistens. Senteret står for finanseringen sammen med flere aktører fra senterets fagråd. Med på laget er Equinor, Norsk olje og gass, Sjømat Norge, Norges Råfisklag og Norges Rederiforbund. Disse aktørene, samt LO, Sparebank 1 Nord-Norge, Virke Reiseliv og WWF deltar også i prosjektets referansegruppe. Prosjektet ferdigstilles i 2020, og skal resultere i tre rapporter.

Statsministerens havpanel

I 2019 fikk senteret i oppdrag å lede en gruppe representanter fra den norske UH-sektoren, og koordinere og videreføre deres faglige innspill til ekspertgruppen i Høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi. Havpanelet er et initiativ fra Erna Solberg og ble opprettet i 2018. Panelet består av 14 regjeringssjefer, og har som mål å bidra til bærekraftig bruk av havet globalt. Direktør Jan-Gunnar Winther er medlem av ekspertgruppen, og senteret har i 2019 også ledet dens arbeid med studien «Integrated Ocean management», som munner ut i «blue paper» #14 under høynivåpanelet. Studien lanseres under World Ocean Summit i Tokyo i mars 2020.

Annen internasjonal aktivitet

Senteret har deltatt i flere internasjonale prosesser det siste året. Innenfor FNs næringslivsinitiativ Global Compact, er senteret med i nettverket Action Platform for Sustainable Ocean Businesses. Her har senteret bidratt til utviklingen av retningslinjer og prinsipper for

næringslivsaktører som opererer i arktiske havområder.

Senteret deltar også i nettverket Friends of Ocean Action under verdens økonomiforum, som møttes under toppmøtet i Davos i 2019. Videre har senteret deltatt på Ocean Day i Shanghai, i Stortingets delegasjon til OSSEs parlamentarikerforsamling, i NATO workshop, under Arctic Frontiers abroad Stockholm og da Utenriksdepartementet arrangerte studietur for 20 FN-ambassadører i Oslo og Tromsø. Senteret tok også imot NAPEP-gruppen (Norwegian-American Parliamentary Exchange Program), som i regi av den norske ambassaden i Washington besøkte Tromsø.

3.2 Skape dialog og samarbeid

I året som gikk ønsket sentere å skape en arena for den nære samtalen om bærekraftig blå økonomi. Dette resulterte i debattturneen «Kystpuls», som har besøkt byer langs hele kysten, fra Longyearbyen i nord til Kristiansand i sør. Kystpuls ble godt mottatt, og det planlegges å videreføre konseptet inn i 2020, men ikke nødvendigvis i samme format som tidligere. Vi tar med oss erfaringene fra 2019 og vurderer nå muligheter for hvordan dette kan gjøres. Senteret har også lyktes med å danne offentlig-privat partnerskap i 2019, og har selv blitt invitert inn i eksterne prosjekter, blant annet en SFI ledet av Fridtjof Nansens Institutt (FNI).

Kystpuls

Kystpuls har vært en ambisiøs turné med mål om å samle kyststemmene fra myndighetssiden, næringsliv, miljøorganisasjoner og akademien, på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Sammen har de diskutert hvordan Norge skal leve av et sunt hav, høste bærekraftig, skape arbeidsplasser og lykkes med omstilling.

Under turneen har senteret besøkt 12 steder langs norskekysten. Kystpuls har nådd et bredt publikum, fått positiv respons og oppmerksomhet fra media, og skapt

debatt utover egen arena. På samtlige stoppesteder er bekymringer for klimaendringer og behovet for et grønt skifte løftet fram av deltakerne. Fra næringslivet, spesielt fra reiselivsnæringen, etterspørres strengere reguleringer. Turneen har gitt senteret mange nyttige innspill om utfordringer og muligheter havnæringene og samfunn som helhet står ovenfor. Disse samles i en rapport som lanseres i mars 2020.

Kystpulsdebatter i 2019		
Dato	Sted	Tema
20. 11	Oslo	Finansiering av framtidens havinnovasjon
19. 11	Kristiansand	Framtidens energimiks fra havrommet
6. 11	Stavanger	Innovasjon for blå vekst
5. 11	Bergen	Kunnskap for framtidens havforvaltning
16. 10	Ålesund	Fiskerinasjonen Norge
15. 10	Trondheim	Havteknologi – nøkkelen til suksess?
21. 5	Lovund	Framtidens havbruk: en bærekraftig samfunnsbygger langs kysten?
25. 4	Svolvær	Bærekraftig blått reiseliv: Hvor går ferden videre?
9. 4	Tromsø	Hvordan sikre havets verdier med framtidens arbeidstakere?
21. 3	Kirkenes	Hav møter land – nord som knutepunkt for framtidens transport?
19. 3	Longyearbyen	Framtidens klima: Hva kan vi lære av Svalbard-samfunnet?

Partnerskap med rådsmedlemmer

I utviklingen av offentlig-privat partnerskap har senteret prioritert samarbeid med egne rådsmedlemmer, som representerer sentrale aktører fra havnæringene. Senteret har, som nevnt ovenfor, inngått en samarbeidsavtale med REV Ocean. Den innebærer finansiering til et prosjekt om havplast. I tillegg skal senteret utvikle et eget konsept hvor det nye

forskningsskipet REV benyttes som plattform for nettverksbygging, formidling og studiereiser.

Senteret samarbeider også med flere rådsmedlemmer i prosjektet «Sameksistens i havet og bærekraftig blå utvikling». Til sammen finansierer Equinor, Norsk olje og gass, Sjømat Norge, Norges Råfisklag og Norges Rederiforbund omtrent halvparten av prosjektet. De har en viktig rolle som deltakere i referansegruppen, og skal gjennom prosjektet også diskutere utfordringene, mulighetene og synergiene som ligger i sameksistensproblematikken med hverandre.

Andre partnerskap

Senteret har gjennom året blitt invitert inn i flere eksterne prosjekter. «The Blue Potential on Svalbard: A Hub for Arctic Fisheries?», ledet av Fridtjof Nansens Institutt (FNI), mottok i slutten av 2019 finansiering fra Forskningsrådet. Her vil senteret bidra i syntesedelen som skal sammenstille funn fra prosjektet.

3.3 Formidle kunnskap

Senteret har i 2019 deltatt aktivt i samfunnsdebatten om blå økonomi i nordområdene, både som meningsbærer og som kunnskapsformidler. Gjennom en rekke arrangementer, kronikker og foredrag har senteret hatt et bredt nedslagsfelt og bidratt til å løfte bærekraftig utvikling av havnæringene på den nasjonale dagsorden.

Nytt nettsted og grafisk design

I 2019 lanserte senteret nytt nettsted og ny grafisk profil. Nettsiden er en viktig plattform for synliggjøring av senterets arbeid, og tilgjengeliggjør fagrapporter og annen informasjon for et større publikum.

Arrangementer

I tillegg til 12 Kystpulsdebatter, holdt senteret seks åpne arrangementer i 2019. Senteret har prioritert å være til stede på større arenaer og konferanser som Arctic Frontiers, High North Dialogue, Arendalsuka og Arctic Innovation Week. Det har vært godt oppmøte og engasjement rundt problemstillingene som diskuteres, både fra næringsliv, forvaltning og miljøinteresser.

Arrangementer organisert av senteret i 2019		
Dato	Arena	Arrangement
21. 1	Arctic Frontiers	Fra det globale til det lokale: Hvordan balansere vern og bruk?
3. 3	High North Dialogue	Bærekraftig blå utvikling i nord (rapportlansering)
17. 6	Litteraturhuset i Oslo	Havnasjonen Norge anno 2050? (rapportlansering)
13. 8	Arendalsuka	Problemet havplast – en behagelig distraksjon?
13. 8	Arendalsuka	Arktis – vilje til utvikling?
21. 10	Arctic Innovation Week	Sameksistens i det blå?

Kronikker, omtale og foredrag

Senteret har også formidlet aktiviteter og funn fra egne prosjekter gjennom kronikker i regionale og riksdekkende medier. I 2019 hadde senteret ti kronikker på trykk:

- [Når havmyter blir fakta](#), Dagens næringsliv, High North News, 30.10.
- [Høy puls langs kysten](#), Fremover, Troms folkeblad, Helgelands blad, High North News og Nordlys, 4.10.
- [Fjellvettreglene for Nord-Norge](#), Nordlys, High North News, Fremover, Troms folkeblad, Avia Nordland, 18.9.
- [Himmel og hav](#), Avis Nordland, High North News, Troms folkeblad, Nordlys, Harstad tidende, Fremover, 18.6.

- [Mulighetene er grensesprengende, og havet er svaret](#), Fiskeribladet, 17.6.
- [Kystsonen – et nytt nasjonalt innsatsområde?](#), Fiskeribladet, Avis Nordland, Fremover, Nordlys, Troms folkeblad, 7.5.
- [Byggesteiner for vekst i nord](#), Nordlys, High North News, Avis Nordland, Fremover, Troms folkeblad, 27.3.
- [Røkke truer ikke Porten til Ishavet](#), iTromsø, 1.3.
- [Eliten og havet inntar alpebyen](#), men grasrota må med, Nordlys, Troms folkeblad, 1.2.
- [Lavt konfliktnivå er lønnsomt](#), Nordlys, Fremover, 17.1.

Det er stor interesse for senterets arbeid, og arbeidet frontes også gjennom reportasjer og intervjuer på initiativ fra ulike medier selv. Dette viser at senteret er synlig for sine omgivelser og vurderes som en pålitelig og tilgjengelig kunnskapsaktør. Senteret har fått omtale i følgende saker:

- Tar Agder-kysten på pulsen, NRK Sørlandet (radio), 19.11.
- Hvordan skal vi leve av havet?, NRK Hordaland, 5.11.
- Revolusjonerende teknologi skal stanse 80 prosent av elveplasten før det når havet, NRK Nordland, 28.10.
- -Tiden for sjarkromantikk er definitivt over, fiskerne ønsker seg opp og frem, Fiskeribladet, 23.10.
- Næringer i havet søker fellesskap, Fiskeribladet, 22.10.
- Havnæringene går sammen om sameksistens, Kyst og fjord, 22.10.
- Ønsker å lage vinn-vinn-situasjoner av dagens utfordringer, Folkebladet, 22.10.
- Korleis leve av havet i framtida?, NRK Møre og Romsdal, 16.10.
- Hele Norge skal snakke om havet, Kyst og fjord, 1.10.
- Nå er Røkkens superyacht sjøsatt, Tekfisk, 26.8.

- Folket i nord må stå fremst i arbeidet med Nordområdepolitikken, Nordlys, 20.8.
- Plast i havet: -Koplinga med klima er enkel å sjå, Framtida, 20. 8
- Fremtidens havbruk, NRK P2 (radio), 18.6.
- Nord-Norge bør være i front, RadioNordkapp, 18. 6
- -Dette kan bli havets århundre, E24, 17.6.
- Lanserer ny rapport om bærekraftig blå økonomi i nord – i sør, Tekfisk, 17.6.
- Det er kvinner som leder Nord-Norge, Kunnskapsbanken for Nord-Norge (podkast), 14.6.
- Rapport om blå økonomi i nord, NRK Troms (TV), 24.4.
- Rapport om blå økonomi, NRK Troms (radio), 24.4.
- Vi har fått det grønne skiftet. Det er bare budskapet som må ut, Harstad tidene, 10.4.
- Senter for hav og Arktis inviterer til havdebatt i Harstad, High North News, 9.4.
- Trom femdobling av sjømateksporten vil gi store problemer: - Veinettet er forskrøpelig, NRK Nordland, 9.4.
- Vil sikre havets verdier med framtidens arbeidstakere, NRK Troms (radio), 9.4.
- Må få på plass bedre transport for sjømat, NRK Nordland (radio), 8.4.
- Ønsket om flere kvinner i styrer må synliggjøres, Fiskeribladet, 4.4.
- Beredskapen følger ikke med i aktiviteten, Kyst og fjord, 4.4.
- Ny rapport om nordområdene, NRK Nordland (radio), 3.4.
- Statsminister Erna Solberg (H): - Det har aldri vært viktigere med samarbeid i Arktis, High North News, 3.4.
- Transportsystemene for eksport av sjømat svært mangelfulle viser ny rapport, Fiskeribladet, 3.4.
- Ny rapport: Transportsystemene for eksport av sjømat svært mangelfulle, IntraFish, 3.4.
- Statsministeren: - Økt oljevirkosomhet i nord vil også gi økt beredskap, NRK Nordland, 3.4.
- Tiltak mot plastforurensing i havet, NRK Troms (TV), 27.2.
- Samarbeidsavtale om hav, NRK Troms (radio), 27.2.
- Hav-senter og Røkke-selskap skal få bukt med plastproblemet i Arktis, Fiskeribladet, 27.2.
- Senter for hav og Arktis i nytt samarbeid med REV Ocean, HavPuls, 27.2.
- Nova Sea skal diskutere vern og bruk, IntraFish, 17.1.
- Fredagsgjesten: Jan-Gunnar Winther, NRK Troms (radio), 11.1.
- Krever økt beredskap på Svalbard, NRK Troms (radio), 2.1.

Denne oversikten er også tilgjengelig på :

<https://www.havarktis.no/presse>

Foredragsvirksomhet er en viktig del av senterets formidlingsarbeid. I 2019 holdt senteret foredrag for blant andre Forsvarets høgskole, Hålogaland Teater, Stortingets utdannings- og forskningskomite, Equinor, Grid Arendal og konsernledelsen i Sparebanken 1 Nord-Norge. Senteret holdt også innlegg under DNs havkonferanse, jubileumsseminaret til Nettverk for fjord- og kystkommuner (NFKK), Storby Marin, Nordnorsk ingeniørkonferanse, Ocean Week og Arendalsuka.

3.4 Kapasitetsbygging og styrking av økonomiske rammer

I tillegg til den offentlige bevilgningen, har senteret utløst privat finansiering fra REV Ocean og andre aktører i senterets råd. Senteret fikk også tildelt 200.000 fra Sparebank1 Nord-Norge til å gjennomføre Kystpulsturneen, og har søkt midler gjennom andre finansieringsordninger, blant annet i Framsenteret. For å styrke senterets kapasitet ble tre nye stillinger besatt i 2019: en midlertidig arrangementskoordinator (100 % med sluttdato i desember); en prosjektleder på havplast (100 %); og en seniorrådgiver (20 %).

For å videreutvikle og innfri forventningene som ligger i senterets mandat, er det avgjørende at bevilgningen styrkes.

Styringsgruppen har i 2019 bestått av Anne Husebekk, Inger Solberg, Ole Arve Misund, Salve Dahle, Sissel Rogne og Øyvind Fylling-Jensen fram til 18. november, og etter den tid av Anne Husebekk, Inger Solberg og Øyvind Fylling-Jensen. Administrasjon og regnskap for senteret er tatt hånd om av Nofima AS, i tråd med mandatet.

**Senter for
hav og Arktis**

Framsenteret
Hjalmar Johansens gate 14

Postboks 6606, Langnes
9296 Tromsø

NO 989 278 835 MVA

www.havarktis.no
[@havarktis](https://twitter.com/havarktis)